

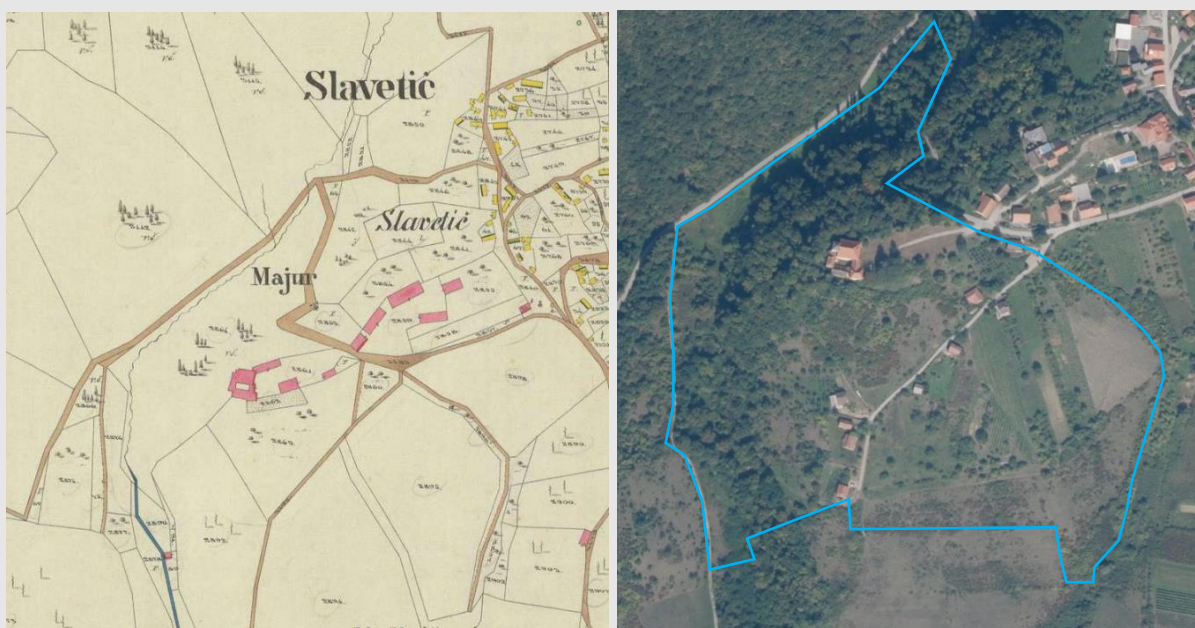
SLAVETIĆ

---

1. OPĆI I ADMINISTRATIVNI PODACI

Županija	Zagrebačka
Grad/općina	Grad Jastrebarsko
Naselje	Slavetić
Katastarski podaci	k.č. br. 2861, 2862, 2864/2, 2864/1, 2860/1, 2860/2, 2860/3, 2860/4, 2863/1, 2863/2, 2863/3, 2863/4, 2863/5, 2863/7, 2863/8, 2862/9, 2891/1, 2891/2, 2891/3, 2892/1, 2892/2, 2892/3, 2893, 2890/1, 2890/2, 2890/3, 2889/1, 2889/2, 2889/3, 2889/4 k.o. Slavetić.
Naziv	Dvorac Slavetić/Oršić
Nadležnost	Konzervatorski odjel u Zagrebu
Glavna datacija	16. i 17. stoljeće
Naručitelj	Obitelj Oršić
Vlasništvo	Privat
Pravni status	Z-2254
Namjena	Stambena

Povijesni katastar imanja iz 1862., zona zaštite na DOF podlozi

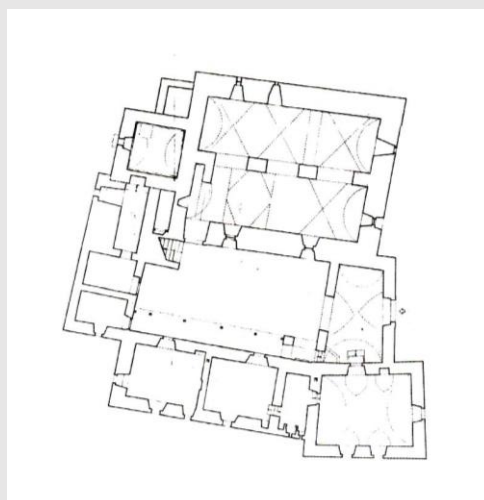
2. SMJEŠTAJ, ORGANIZACIJA I SASTAVNICE CJELINE

Dvorac je smješten u podnožju Žumberka, na samom rubu zaravni brijega koji se strmo spušta prema slavetičkoj dolini. Okružen šumom i vinogradima, na isturenom je položaju s izvanrednim pogledom na širi prostor doline. S istočne strane prema naselju Slavetić je prilazni plato gdje su nekada bile tri gospodarske zgrade od kojih danas postoje ruševni ostaci.

2.1. DVORAC

Dvorac se razvijao sukcesivno adiranjem volumena oko četvrtastog dvorišta iz čega je proizašla gusta struktura i složena prostorna organizacija. Sa sjeverne strane definira ga troetažni palas, iznimno

visokog trostrešnog krovišta, na koji se sa zapadne strane nadovezuje četverokatna branič kula. Istočno je krilo, unutar kojeg se nalazi glavni ulaz u dvorac, jednokatno, kao i jugoistočno krilo s ugaonim erkerima na južnoj strani. Zapadno krilo, tlocrtno najmanje, je dvokatno, a južno je prizemne visine. Krovišta oblicima variraju što svakako doprinosi slikovitosti i dinamici cjeline. Visinom i tlocrtnim dimenzijama ističe se palas koji u prizemlju ima dvije paralelne prostrane prostorije izduljene pravokutne forme, dok su katne etaže sazdane od po nekoliko, međusobno povezanih prostorija. Ostala krila imaju jednostavnu prostornu strukturu sa po jednom prostorijom u svakoj etaži ili nizom prostorija (južno prizemno krilo). Horizontalna komunikacija omogućena je povezivanjem prvog kata palasa, katne prostorije istočnog krila i prostorije južnog krila s erkerima. Zapadno krilo ima autonomni ulaz kao i južno gospodarsko krilo. Vertikalna komunikacija među etažama palasa i branič kule odvija se zavojitim kamenim stepenicama koje su prislonjene uz palas.

Podrumska etaža svođena je bačvastim svodovima, dok se u prizemlju koriste križno-bačvasti svodovi, bačvasti svodovi sa susvodnicama, drveni grednici. Prostorije prvog i drugog kata zaključuju drveni grednici na kojima se još negdje zatječu polikromni oslici.

Pročelja zaglađena glatkom žbukom nekada su imala oslikane arhitektonske elemente, a dio njih danas je očuvan u tragovima. Artikulirana su pravokutnim prozorima za koje se vezuje arhitektonska plastika u vidu glatkih prozorskih okvira te mjestimično profiliranih klupčica i nadstrešnica. Ističe se kameni portal polukružnog zaključka na istočnom pročelju s kapitelnim profilacijama i zaglavnim kamenom na kojem je urezana 1636. godina.

Iznimnu vrijednost predstavlja očuvana oprema interijera od kamenih zavojitih stepenica, kamenog opločenja i vratnih kamenih okvira (gotički, renesansni, barokni) do vratne stolarije, kaljevih peći, kamina, kuhinjske peći itd.

2.2. GOSPODARSKE ZGRADE

Prema povijesnom katastru iz 1862. godine na imanju su bile tri gospodarske zgrade, smještene na istočnom platou, obostrano uz prilaz dvorcu. Dvije zgrade su očuvane u tragovima - jedna uglavnom u arheološkom sloju, a druga s dijelovima kamenog perimetralnog zida. Stare fotografija otkrivaju da je bila riječ o jednostavnim pravokutnim zidanicama dvostrešnih krovovišta.

2.3. KRAJOLIK

Dvorac Slavetić, okružen šumom i vinogradima, kreira prepoznatljive vizure slavetičkog kraja. Padinu brežuljka koja se pruža s južne strane dvorca, tradicionalno obrađenu vinogradima, zaposjedaju nove obiteljske kuće mijenjajući ambijentalne odnose i umanjujući estetsku kvalitetu slike dvorca i njegova okruženja. Jedan od preduvjeta očuvanja njegove visoke ambijentalne vrijednosti je očuvanje okoliša od neprimjerenih zahvata.

3. STANJE

Dvorac je u relativno dobrom stanju. Konstruktivni problemi očituju se u vidu nekoliko pukotina na svodovima palasa, dok se na drvenim grednicama katnih prostorija na više mjesta uočava trula i napuknuta građa. Krovovišta su obnavljana tijekom posljednjih dvadesetak godina. Elemente interijerske opreme potrebno je obnavljati konzervatorskim metodama s ciljem očuvanja njihove autentičnosti. Potrebna je i obnova pročelja koju treba poduzimati u skladu s konzervatorskim smjernicama i na temelju rezultata restauratorskih istraživanja. Dvorac je prilagođen potrebama stanovanja bez značajnijih intervencija i izmjena u interijeru.

4. VALORIZACIJA

Dvorac Slavetić karakterizira zgusnuta struktura nastala organskom adicijom volumena različitih oblika i dimenzija, naglašene vertikalne gradacije, uokolo nevelikog četvrtastog dvorišta, u rasponu od 15. do 18. stoljeća. Usprkos činjenici da je građen sukcesivno kroz nekoliko stoljeća, iz čega proizlazi njegova građevna slojevitost, ukupnost cjeline baštini karakter srednjovjekovnog burga. Najstariji dio cjeline je dvokatni palas i četverokatna branič kula kojima se dograđuje dvokatno zapadno krilo, jednokatno ulazno krilo na istočnoj strani, a na južnoj dvokatno krilo s erkerima te prizemno krilo gospodarske namjene. Rezultat ovakvog koncepta je slikovitost, ali i fortifikacijski karakter koji proizlazi iz naglašene zgusnutosti elemenata što je uobičajeno za srednjovjekovne burgove.

Dvorac prezentira karakteristične tipološke i stilske forme različitih povijesnih razdoblja od srednjega vijeka preko renesanse do baroka kako svojim konstrukcijama, tako arhitektonskim i dekorativnim elementima. O tome da je palas s kulom najstarija struktura dvorca svjedoče konstruktivni elementi pivnice, ali ponajviše gotičke profilacije vrata i prozora u zapadnom dijelu palasa. Ovdje se nalaze i tragovi intervencija 16., 17. i 18. stoljeća. Dakle, osim proširenja dvorca odnosno dogradnje novih krila, izmjene su se događale i na samom palasu. O tome svjedoči raskošno dimenzionirani ulazni portal u prvom katu koji zasigurno potječe iz 16. stoljeća i jedinstveni je primjer u kontinentalnoj Hrvatskoj. Prozori dvorišnog pročelja palasa kao i zapadnog pročelja kule s profiliranim nadstrešnicama i klupčicama, koji po svojim osobinama pripadaju 17. stoljeću, mogu se povezati s vremenom izgradnje istočnog krila odnosno glavnog ulaznog portala. Da se interveniralo i u 18. stoljeću govori nam godina 1763. urezana na zaglavnom kamenu portala koji vodi u pivnicu palasa. Visoka arhitektonska i estetska kao i kulturno-povijesna vrijednost smještaju ga među burgove-dvorce najviših vrijednosti i značaja. Organska povezanost dvorca s krajolikom koji ga okružuje rezultira karakterističnim prostornim vizurama što svakako doprinosi njegovoj visokoj ambijentalnoj vrijednosti. Dvorac je gradila poznata plemićka obitelj Oršić koja je aktivno sudjelovala u obrani i političkom životu Hrvatske te je svojom graditeljskom aktivnošću obilježila i obogatila prostor kontinentalne Hrvatske nekolicinom vrlo vrijednih dvoraca. Dvorac Oršić mjesto je učenja i spoznaja za sve generacije, treba ga u što boljem stanju sačuvati za budućnost i nove naraštaje koji će se nastaviti brinuti o njemu.

5. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA OBNOVU I PRENAMJENU DVORCA I PRIPADAJUĆIH DIJELOVA KOMPLEKSA

Dvorac, k.č. 2861, k.o. Slavetić – stupanj zaštite: D1

Obzirom na iznimnu arhitektonsku i kulturno-povijesnu vrijednost dvorac se obnavlja primjenom konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i opreme interijera. Moguće su minimalne intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Obnavljaju se i prezentiraju elementi očuvane povijesne opreme (kameni okviri, stolarija, oslici na drvenim grednicima, kaljeve peći, kuhinjska peć, kamini, opločenja, drveni podovi itd.).

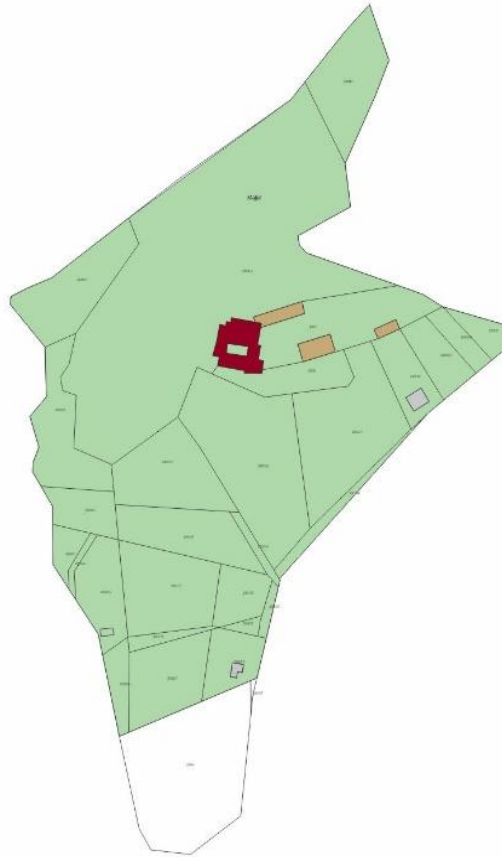
Gospodarske zgrade, k.č. 2861, k.o. Slavetić – stupanj zaštite: G3

Na mjestu tri povijesne gospodarske zgrade, od kojih postoje ostaci kamenih perimetralnih zidova, moguća je nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu.

Krajolik (šuma, vinogradi) – stupanj zaštite: K3

Sve čestice unutar obuhvata zone zaštite uredit će se očuvanjem zelene zone u skladu s identitetskim obilježjima krajolika, a prema smjernicama nadležnog konzervatorskog odjela.

Recentna izgradnja, k.č. 2860/4, 2895/5, 2894/1, 2894/14, 2892/3, k.o. Slavetić – stupanj zaštite R1

DVORAC

- D1 Primjena konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i opreme interijera. Moguće su minimalne intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Obnavljaju se i prezentiraju elementi očuvane povijesne opreme. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

GOSPODARSKE ZGRADE

- G3 Nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

PERIVOJ

- K3 Očuvanje zelene zone ili parterno uređenje bez nove izgradnje, sve usklađeno s karakterom prostora (prema konzervatorskim smjericama nadležnog konzervatorskog odjela).

RECENTNA IZGRADNJA

- R1 Valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.

6. BIBLIOGRAFIJA I DOKUMENTACIJA

Dumbović Bilušić, B.: Graditeljska baština, u: Jastrebarsko, 1249.-1999., 750 godina grada, (ur: Potrebica, Matešić), Jastrebarsko, 2001., 287, 288

Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske – stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život, grupa autora, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb, 1970.